

1. Spoločné obecné úrady a ďalšie formy medziobecnej spolupráce

Kolektív autorov

Ing. Eva Paulinská, prednostka mestského úradu Moldava nad Bodvou
Mgr. Gabriel Mihályi, starosta obce Jesenské
Ing. Milan Litva, vedúci spoločného obecného úradu Turčianske Teplice
PhDr. Ľuba Vávrová, CSc. Centrum rozvoja samospráv
Prof. Ing. Juraj Nemeč, CSc. Ekonomická fakulta UMB

1.1 Úvod: podstata miestnej samosprávy v SR

V Slovenskej republike existujú dve úrovne územnej samosprávy: obce («municipalities») a samosprávne kraje («self-governing regions»). Mestá («cities») sú obce deklarované tak Národnou radou SR. V súčasnosti máme na Slovensku 138 miest «cities». Právny štatút hlavného mesta Bratislava a druhého najväčšieho mesta SR Košice upravuje samostatný zákon. V roku 2010, bol počet obcí SR 2,883 and 8 samosprávnych krajov: Bratislava, Trnava, Nitra, Trenčín, Žilina, Banská Bystrica, Prešov and Košice.

Základným zákonom pre miestnu aj regionálnu samosprávu je Ústava. Hlava 4 ústavy stanovuje základné princípy územnej samosprávy (články 64-71), špecificky:

- Obec je základný prvok územnej samosprávy. Obec aj vyšší územný celok sú samostatné územné samosprávne a správne celky, ktoré združujú osoby majúce na ich území trvalý pobyt. Vznik samosprávneho kraja a jeho orgánov upraví samostatný zákon.
- Samospráva je entita s právnou subjektivitou, ktorá na základe podienom upravených zákonom, nezávisle spravuje svoj majetok a finančné zdroje. Financovanie na krytie potrieb samospráv je predovšetkým tvorené z vlastných príjmov a štátnych dotácií.
- Obec sa autonómne rozhoduje vo veciach miestnej samosprávy. Povinnosti a obmedzenia môžu byť samospráve uložené len zákonom. **Územná samospráva sa uskutočňuje prostredníctvom zhromaždení obyvateľov obce, miestnym referendom, alebo orgánmi obce.**

- Na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu môže táto vydávať všeobecne záväzné nariadenia.
- Orgány obce tvorí zastupiteľstvo a starosta. Zastupiteľstvo obce tvoria poslanci «deputies», volení v tajných voľbách, na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva. Starosta je volený občanmi obce v tajných voľbách a na základe rovnakých práv a podmienok ako poslanci. Starosta je výkonným orgánom obce, zabezpečuje výkon samosprávy a reprezentuje komunitu vo všetkých verejných funkciách a aktoch.
- Výkon kompetencií štátu môže byť na samosprávu prenesený len na základe zákona. Náklady spojené s takto preneseným výkonom štátnej správy uhrádza štát.

Právomoci, kompetencie samosprávy podrobne stanovuje zákon SNR č. 369/1990 Z. z. zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení. Podľa tohto zákona obec (obce a štatutárne mestá) samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnu pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.

Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce

→ orgánmi obce,

→ miestnym referendom,

→ zhromaždením obyvateľov obce.

Comment [J1]: Opakuje sa, môže a nemusí von

Obec pri výkone samosprávy najmä

- a) vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania,
- b) zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,
- c) rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu,
- d) usmerňuje ekonomickú činnosť v obci, a ak tak ustanovuje osobitný predpis, vydáva súhlas, záväzné stanovisko, stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväzné stanoviská k investičnej činnosti v obci,

- e) utvára účinný systém kontroly a vytvára vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na jeho nezávislý výkon,
- f) zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce,
- g) zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump a miestnu verejnú dopravu,
- h) utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport,
- i) plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa a utvára podmienky na zásobovanie obce; určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská,
- j) obstaráva a schvaľuje územnoplánovaciu dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania a spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie v obci,
- k) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
- l) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia,
- m) organizuje miestne referendum o dôležitých otázkach života a rozvoja obce,
- n) zabezpečuje verejný poriadok v obci; nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste,
- o) zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov a dbá o zachovanie prírodných hodnôt,
- p) plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu,
- r) vykonáva osvedčovanie listín a podpisov na listinách,
- s) vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Obec/mesto pri plnení úloh samosprávy spolupracuje s právnickými a fyzickými osobami, politickými stranami, politickými hnutiami ako aj so záujmovými združeniami obyvateľov mesta, cirkvami a inštitúciami, ktoré sa starajú o rozvoj vzdelanosti, kultúry, duchovného života a zdravia - vyvíjajúcimi činnosť v obci. Na plnenie úloh samosprávy vydáva obec všeobecne záväzné nariadenia. Tieto nesmú odporovať ústave ani zákonom Slovenskej republiky. Všeobecne záväzné nariadenia prijímajú poslanci 3/5 väčšinou prítomných poslancov na zasadnutí obecného/mestského zastupiteľstva. Všeobecne záväzné nariadenia sa musia vyhlásiť na úradnej tabuli najmenej na 15 dní, pätnástym dňom od dňa vyhlásenia nadobúda nariadenie účinnosť. Všeobecne záväzné nariadenia je možné považovať za rovné so zákonmi na území mesta.

Obyvateľom obce/mesta je občan, ktorý je v ňom prihlásený na trvalý pobyt. Obyvateľ sa zúčastňuje na samospráve obce/mesta. Má právo najmä:

1. voliť orgány samosprávy a byť zvolený do orgánov samosprávy,
2. hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja obce/mesta (najmä obecné/mestské referendum),
3. zúčastňovať sa na zasadnutiach zastupiteľstva a na verejných zhromaždeniach obyvateľov a vyjadrovať na nich svoj názor,
4. obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce/mesta,
5. používať obvyklým spôsobom obecné zariadenia a ostatný majetok slúžiaci pre verejné účely,
6. požadovať súčinnosť pri ochrane svojej osoby, rodiny a svojho majetku nachádzajúceho sa v obci/meste.

Obyvateľ obce sa podieľa na rozvoji a zveľaďovaní obce a poskytuje pomoc jej orgánom. V súvislosti s tým je povinný:

1. ochraňovať majetok obce/mesta sa a podieľať sa na nákladoch obce/mesta,
2. podieľať sa na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia v obci/meste,
3. napomáhať udržiavať poriadok v obci/meste,
4. poskytovať podľa svojich schopností a možností osobnú pomoc pri likvidácii a odstraňovaní následkov živeľnej pohromy, alebo havárie v obci/meste, dodržiavať ustanovenia štatútu a všeobecne záväzných nariadení.

1.2 Spoločné obecné úrady v SR

V tejto časti charakterizujeme skúsenosti Slovenska v oblasti fungovania spoločných obecných úradov (SOU), ktoré predstavujú špecifickú a v podmienkach SR nevyhnutnú formu medziobecnej spolupráce. V úvode pripomenieme, že podmienky Slovenska sa líšia od situácie v Republike Čierna Hora – či už z legislatívneho pohľadu, ale hlavne vzhľadom ku skutočnosti, že SR je charakteristická relatívne vysokou mierou decentralizácie a zároveň značnou územnou rozdrobenosťou. Situáciu v SR preto najprv stručne charakterizujeme.

Reforma verejnej správy v Slovenskej republike sa začala už v roku 1990, kedy došlo k oddeleniu štátnej správy a územnej samosprávy a k zavedeniu tzv. oddeleného modelu verejnej správy. Ďalších desať rokov sa vyznačovalo prípravou koncepcie ďalšieho smerovania verejnej správy. Posun nastal v roku 2000, kedy bola prijatá Koncepcia decentralizácie a modernizácie verejnej správy SR. Táto obsahovala v podstate štyri reformy:

- zmenu územného členenia,
- reformu inštitúcií verejnej správy,
- decentralizáciu kompetencií,
- modernizáciu verejnej správy.

Podľa tejto koncepcie, decentralizácia znamenala odovzdanie zodpovedností, právomocí a financií pre zabezpečovanie zákonom vymedzených úloh územnej samospráve. Jej zmyslom bolo posilnenie postavenia nižších úrovní samosprávy, ale aj jej zodpovednosti pri zabezpečovaní služieb občanom.

Ďalším dôležitým medzníkom v procese reformy verejnej správy bol september 2001, kedy bol schválený zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky (VÚC). V roku 2002 nadobudla reforma svoju praktickú podobu, kedy prešli prvé kompetencie zo štátnej správy na územnú samosprávu. Kompetencie prechádzali postupne a to v niekoľkých etapách. Prvá od 1. januára 2002, druhá 1. apríla 2002, tretia 1. júla 2002, štvrtá prebiehala od 1. januára 2003, piata začala prebiehať od 1. januára 2004.

Od 1. januára 2005 reforma verejnej správy prešla do ďalšej etapy – etapy fiškálnej decentralizácie. Zmyslom fiškálnej decentralizácie je nahradenie transferov – dotácií zo štátneho rozpočtu do rozpočtov obcí a VÚC na výkon ich originálnych kompetencií daňovými príjmami, o ktorých použití majú samosprávy právo rozhodovať celkom samostatne. Daňovými príjmami sa v tomto prípade rozumie daň z príjmu platenej fyzickými osobami (s výnimkou dane vyberanej zrážkou) a miestne dane.

Pripomenieme, že fiškálna decentralizácia sa týka len financovania samosprávnych (originálnych) kompetencií obcí a vyšších územných celkov. Kompetencie, ktoré obce a VÚC vykonávajú v režime preneseného výkonu štátnej správy, sú naďalej financované dotáciami zo štátneho rozpočtu tak ako doteraz a nie sú predmetom fiškálnej decentralizácie. Ide o oblasť matrik, stavebného poriadku a časti kompetencií v školstve. Tieto úlohy vykonávajú v mene štátu, štát je zodpovedný za riadenie a kvalitu služieb a financovanie týchto úloh.

Medzi originálne kompetencie (samosprávna pôsobnosť), ktorých sa dotýka fiškálna decentralizácia patria: miestne komunikácie, hromadná doprava, verejné priestranstvá, zeleň, čistota, ochrana prírody a životného prostredia, vodné hospodárstvo, odkanalizovanie, komunálny odpad, územné plánovanie, miestny rozvoj, bývanie, predškolské a školské zariadenia, sociálne zariadenia, polikliniky, niektoré nemocnice, kultúra, osvedčovanie listín, niektoré priestupky, miestna polícia, výber miestnych daní a poplatkov, participácia na regionálnych plánoch.

1.2.1 Legislatívne východiská fungovania SOU

Spolupráca obcí v podmienkach Slovenska, včítane problematiky spoločných úradov, vychádza zo Zákona o obecnom zriadení 369/1990 a má podporu aj v Ústave SR. V porovnaní s Republikou Čierna Hora, ktorá prijala zákon o medziobecnej spolupráci v roku 2009, Slovensko samostatný zákon s medziobecnej spolupráci dodnes nemá.

Inštitút spoločného obecného úradu (SOU) upravuje novým spôsobom s účinnosťou od 1. januára 2002 až zákon č. 453/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, tretia časť Spolupráca obcí, Vnútroštátna spolupráca § 20 Formy a zásady spolupráce.¹ Prvé spoločné obecné úrady začali vznikať ako reakcia na prvé štátom decentralizované kompetencie² už v januári 2002. Až do dnes

¹ [Úplné znenie zákona o obecnom zriadení](#)

² [Zákon 416/2001 Z.z.](#) o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej na obce a vyššie územné celky

nepovinnú evidenciu SOU vedie Ministerstvo vnútra SR, sekcia verejnej správy od februára 2003.³

Z platného zákona možno vyvodit' nasledovné kľúčové charakteristiky fungovania spoločných obecných úradov v SR:

1. Úrad sa zriaďuje zmluvou, ktorej účastníkmi sú najmenej dve obce.⁴
2. Zriadením úradu nedochádza k obmedzeniu alebo narušeniu identity príslušných obcí, ktorých právne postavenie sa nemení. Úrad nie je právnickou osobou, zriaďuje sa za účelom zabezpečenia výkonu individuálnej rozhodovacej činnosti starostov obcí a vedenia evidencie, ktoré nie je účelné a racionálne vykonávať na úrovni jednotlivých obcí.
3. Predmetom činnosti úradu môžu byť úlohy, ktoré patria do samosprávnej pôsobnosti obce, ako aj administratívne úlohy, ktoré obec plní v rámci preneseného výkonu štátnej správy. V oboch prípadoch však nejde o rozhodnutie úradu, ale vždy o rozhodnutie príslušnej obce zastúpenej starostom.
4. Hlavnou úlohou úradu je príprava podkladov na rozhodovaciu činnosť starostov obcí. Môže plniť aj funkciu spoločnej podateľne i výpravne písomností pre jednotlivé obce.
5. Zmluvu o zriadení úradu môžu uzavrieť nielen susediace obce, ale aj obce, ktorých územia bezprostredne nesúvisia.

Obce vstupujú do vzťahov medziobecnej spolupráce výlučne len na princípe dobrovoľnosti a majú v týchto vzťahoch rovnocenné postavenie bez ohľadu na veľkosť územia či počet obyvateľov obce. Obce SR môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, alebo zriadením alebo založením samostatnej právnickej osoby.

Obce môžu zmluvu o zriadení spoločného obecného úradu uzatvoriť na čas určitý alebo neurčitý. Zmluva o zriadení spoločného obecného úradu obsahuje najmä:

- Označenie účastníkov zmluvy,
- Vymedzenie predmetu zmluvy,
- Vymedzenie času, na ktorý sa uzatvára,

³ [Zdroj Ministerstvo vnútra](#)

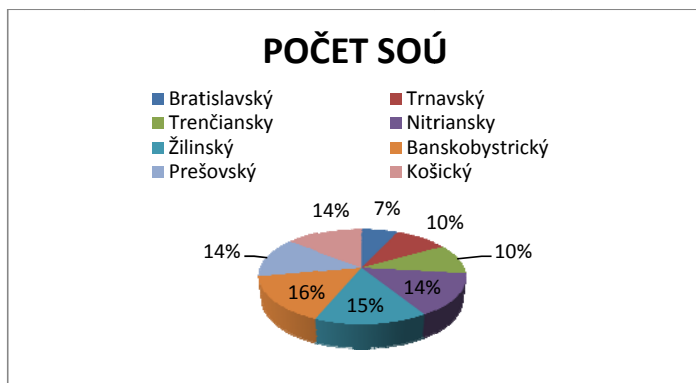
⁴ [Celkový prehľad spoločných obecných úradov \(úplná verzia\) so stavom k 15. 12. 2011](#)

- Práva a povinnosti účastníkov zmluvy,
- Podiel každej obce na majetku získanom spoločnou činnosťou,
- Spôsob odstúpenia od zmluvy a vysporiadania majetkových a finančných vzťahov,
- Určenie sídla spoločného obecného úradu,
- Určenie počtu zamestnancov, spôsob financovania jeho nákladov, a jeho organizáciu,
- Určenie konkrétneho starostu zo starostov daných obcí, ktorý bude štatutárnym orgánom v majetkovoprávných veciach týkajúcich sa spoločného obecného úradu a v pracovnoprávných veciach týkajúcich sa zamestnancov v spoločnom obecnom úrade.

Na platnosť zmluvy je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov obecného zastupiteľstva každej obce, ktorá je účastníkom zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej činnosti. Účastníci zmluvy zodpovedajú spoločne a nerozdielne, ak zmluva neustanovuje inak.

Z pohľadu reality SOU v SR graf č. 1 dokladuje súčasný (2011) počet SOU, graf č. 2 ukazuje, ktoré prenesené kompetencie sú zabezpečované spoločnými úradmi z pohľadu početnosti.

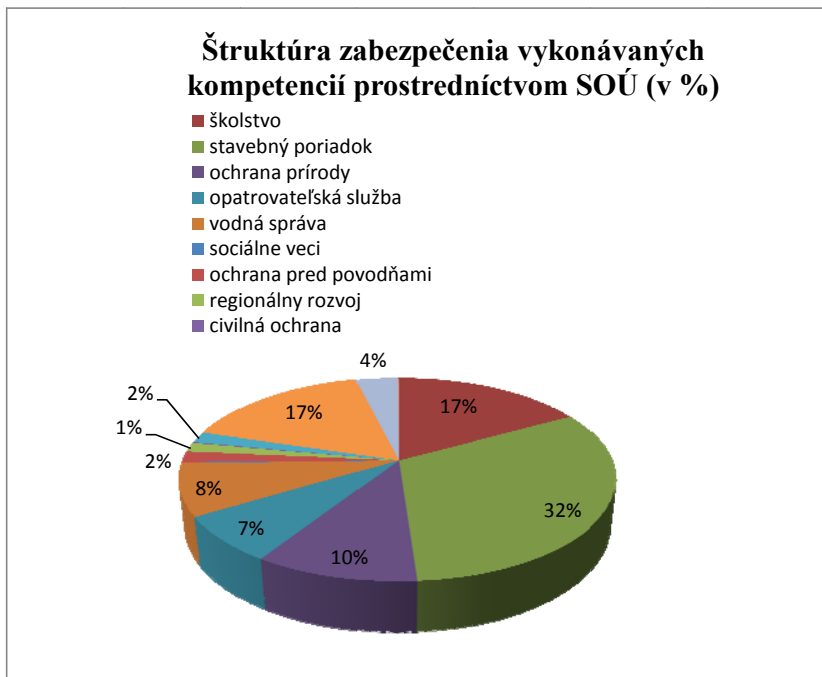
Graf č. 1 Počet SOÚ v jednotlivých samosprávnych krajoch - 2011

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z Ministerstva vnútra SR⁵

⁵ Múčková, Medziobecná spolupráca formou spoločných obecných úradov - formovanie agendy verejnej politiky

Graf č. 2 Aktuálny stav a štruktúra prenesených kompetencií zabezpečovaná spoločnými obecnými úradmi - 2011

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe informácií z Ministerstva vnútra SR⁶

Z údajov je zrejmé, že SOÚ sú zriaďované predovšetkým v krajoch s vysokým podielom malých obcí a zároveň s veľkými ekonomickými problémami.

1.2.2 Personálne a finančné zabezpečenie fungovania SOÚ

Personálnym garantom činnosti úradu je starosta jednej z príslušných obcí, ďalej by mal byť ustanovený prednosta úradu a úrad vybavený kvalifikovanými zamestnancami. Počet zamestnancov sa odvodzuje od rozsahu úloh, ktorý má úrad plniť a rozsahu disponibilných zdrojov (najmä výšky dotácie na výkon prenesených kompetencií). Kvalifikačné predpoklady

⁶ Múčková, Medziobecná spolupráca formou spoločných obecných úradov - formovanie agendy verejnej politiky

zamestnancov ustanovuje osobitný predpis. Zamestnanci úradu nie sú v pracovnoprávnom vzťahu k úradu (k obci, úrad nie je právnym subjektom), ale plnia len jeho úlohy. Ak je zriadená funkcia prednostu úradu, táto osoba často zodpovedá za jeho činnosť, v niektorých prípadoch je to samostatne menovaný riaditeľ. Štatutárnym orgánom je spravidla starosta obce, ktorá je sídlom úradu. Spory, ktoré vzniknú z dohody o zriadení úradu, rozhoduje súd na návrh ktorejkoľvek obce, ktorá je účastníkom zmluvy.

Financovanie spoločného obecného úradu môže byť založené na dvoch základných princípoch (podrobnejšie viď prípadová štúdia 1):

a/ Participácii na princípe podielu z hľadiska napr.:

- počtu obyvateľov,
- veľkosti územia obce,
- iného vecného ukazovateľa.

b/ Participácia podľa počtu výstupov, napr. počte vydaných rozhodnutí v danej veci.

Efektívne a bezproblémové financovanie fungovania SOU vyžaduje uplatnenie princípov nákladového účtovníctva (full cost accounting/cost centres) v rámci vedenia účtovnej evidencie spoločných úradov. Výsledky ekonomických analýz založených na údajoch nákladového účtovníctva dokladuje jeden významný problém – napriek tomu, že zákon ukladá štátu plne financovať prenesené kompetencie, skutočnosť je iná - samosprávy bežne výkon prenesených kompetencií štátu dotujú z vlastných prostriedkov – Tab. 1. (údaje vyplývajú z evaluačných materiálov na vzorke 25 miest a analyzujú 7 z 12 balíkov kompetencií – Balážová a Dienerová, 2012).

Tabuľka č. 1 Miera financovania prenesených kompetencií z vlastných zdrojov obcí SR

Register obyvateľstva	39,48%
Školský úrad	14,37%
Špeciálny stavebný úrad	25,02
Stavebný úrad	31,75%
Agenda ŠFRB (bývanie)	12,04%
Starostlivosť o životné prostredie	57,10%
Celkovo spolu:	20,70%

--	--

Zdroj: Balážová a Dienerová, 2012

1.3 Prípadová štúdia 1: Moldava nad Bodvou

Mesto Moldava nad Bodvou sa nachádza na juhovýchode Slovenska, v blízkosti medzinárodného letiska v Košiciach a na medzinárodnej cestnej trase, čo všetko prispieva k čoraz väčšej atraktivite Moldavy nad Bodvou a blízkeho okolia. Mesto Moldava nad Bodvou od roku 2004 má podľa evidencie obyvateľov počet obyvateľov nad 10 tisíc. Štatistický úrad však od r. 2004 vykazuje počet obyvateľov nižší ako 10 tisíc až do roku 2009.

Z hľadiska národnostnej štruktúry v meste žijú Slováci, Maďari a Rómovia. Najpočetnejšou národnosťou je slovenská a maďarská. Obecné zastupiteľstvo má 13 členov a zastupiteľstvo má zriadených 13 komisií: finančnú; stavebnú, životného prostredia a dopravy; bytovú; školstva; kultúry a športu; sociálnych vecí a zdravotníctva; obchodu a služieb; pre rozvoj cestovného ruchu; pre rómsku problematiku; pre spoluprácu s podnikateľským sektorom; pre miestnu časť Budulov; pre spoluprácu s cirkvami; a jedinou zo zákona povinnú – komisiu pre ochranu verejného záujmu.

Mesto Moldava nad Bodvou uzatvorilo zmluvu o zriadení spoločného obecného úradu s 12 obcami za účelom výkonu prenesenej kompetencie – výkon stavebného úradu v roku 2003. Spoločný úrad mesta Moldava nad Bodvou s 12 obcami pre tento účel vznikol na základe zmluvy s trvaním na neurčitý čas. Následne bol vytvorený aj SOU pre výkon kompetencií v školstve a špecifický úrad pre bytovú politiku – situácia v roku 2011 je nasledovná:

Spoločný stavebný úrad

Prenesené kompetencie vykonávané v Spoločnom stavebnom úrade Moldava nad Bodvou, financované štátom v roku 2011 nasledovne (dofinancované obcou):

- na zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy na úseku stavebného poriadku vo výške 0,93 €/ 1 občana, čo činí 19308,66 € na celkový počet 20 762 občanov SOU.
- na zabezpečenie preneseného výkonu na úseku starostlivosti o životné prostredie (ochrana prírody a krajiny, štátna vodná správa, ochrana pred povodňami, ochrana ovzdušia - povoľovanie malých zdrojov nečistenia....) vo výške 0,103 € na občana čo činí 2147,00 € na celkový počet 20762 občanov SOU

Počet zamestnancov: 1.

Spoločný školský úrad

Prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva a školskej samosprávy v Spoločnom školskom úrade Moldava nad Bodvou, financované štátom v roku 2011 nasledovne (táto kompetencia je v postačujúcej miere hradená štátom, obce ju v danom SOU nedotujú):

- vo výške 25 019 € na celkový počet žiakov 3581

Počet zamestnancov: 2.

Úrad na úseku bývania - ŠFRB s 2 sídlami Košice a Moldava

Vykonáva prenesený výkon na úseku bývania (ŠFRB) pre 113 obcí s počtom obyvateľov 103 996 a bol financovaný v roku 2011 výlučne z dotácie štátu vo výške 24 651,09 €.

Počet zamestnancov: 2.

Mesto Moldava nad Bodvou ponúka aj možnosť poskytovania výkonu originálnych kompetencií, napr. agendu sociálnu – opatrovateľskú službu, umiestnenie v domove dôchodcov (využíva ju cca 8 obcí), agendu personálnu a spracovanie miezd za skutočné náklady 3,50 € za 1 pracovníka na mesiac. O tieto služby prejavilo záujem cca 20 subjektov (obce a základné školy s právnou subjektivitou).

Fungovanie spoločného stavebného úradu

Agendu spoločného stavebného úradu tvoria nasledujúce položky:

- ohlásenie drobnej stavby
- súhlas na MZZ
- žiadosť o SP
- vydanie KR
- sťažnosť - priestupok
- súhlas na výrub stromov
- búracie povolenie

- zmena užívania stavby
- vydanie ÚR
- žiadosť o ÚR a SP
- rekonštrukcia stavby
- predĺženie termínu SP
- ostatné

Spoločný stavebný úrad uplatňuje zjednodušenú formu nákladového účtovníctva pre analýzu svojho fungovania. Z pohľadu výkonov sa v priebehu roka vedie evidenciu došlej pošty podľa dátumu, druhu podania, odosielateľa a katastrálneho územia. Okrem toho sleduje výška správneho poplatku pri podaní a podľa číselníka pridelujú jednotlivým podaniam čísla z číselníka (napr. ohlásenie drobnej stavby.....1). Tým vzniká transparentný prehľad o výkonoch (Tab. 2). Spoločný stavebný úrad v roku 2011 evidoval 188 podaní.

Obce sa rozhodli financovať fungovanie SOU na princípe počtu obyvateľov - tabuľka č. 3 obsahuje podrobné údaje o finančnom podiele obcí a dokladuje aj mieru nedostatočného financovania agendy prenesenej kompetencie stavebný úrad zo strany štátu:

- náklady sa delia počtom všetkých obyvateľov spojených v obecnom úrade a násobia sa počtom obyvateľov v jednotlivých obciach,
- rozdiel medzi skutočnými nákladmi a dotáciou Krajského stavebného úradu (zastupujúceho štát) je čiastka, ktorú mesto Moldava nad Bodvou fakturuje obciam a kde existujúce rozdiely medzi štátom dotovanými a skutočnými nákladmi hradia obce z vlastných rozpočtov.

Tabuľka 4 dokladuje dopady a významnosť rozhodnutia o tom, aký princíp financovania použiť. Ako sme už naznačili, v rámci SOU sa systémovo sleduje podiel obcí na výkonoch a prípadné použitie tohto princípu financovania by znamenalo zásadné zmeny. Údaje tabuľky dokladujú, že mesto Moldava nad Bodvou neprofituje z ostatných obcí spojených pre výkon stavebnej agendy do spoločného stavebného úradu – hoci to niekedy združené obce namietajú. Podiel Moldavy by v prípade, ak by sa platilo podľa úkonov bol nižší. Tabuľka 5 zobrazuje tento vzťah v dlhodobej perspektíve fungovania SOU.

Tabuľka č. 2 **Financovanie Spoločného stavebného úradu v roku 2011**

	Moldava	Čečejevce	Péder	Debraď	Janík	Paňovce	Drienovec	Cestice	Mokrance	Rešica	Komárovice	N. Lanec	Perin	spolu
počet obyvateľov	10 142	2 052	415	375	551	577	1 868	810	1 356	347	380	417	1 472	20 762
hrubá mzda + poistné	12 885	2 607	527	476	700	733	2 373	1 029	1 723	441	483	530	1 870	26 376,39
poistné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
ost. soc. náklady	254	51	10	9	14	14	47	20	34	9	10	10	37	520,72
nájomné+kúrenie	1 743	353	71	64	95	99	321	139	233	60	65	72	253	3 567,61
Telefón	488	99	20	18	27	28	90	39	65	17	18	20	71	999,87
poštovné	1 036	210	42	38	56	59	191	83	138	35	39	43	150	2 120,00
školenie	65	13	3	2	4	4	12	5	9	2	2	3	10	134,00
cestovné	506	102	21	19	27	29	93	40	68	17	19	21	73	1 035,01
použ. auta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Kancelársky materiál	240	48	10	9	13	14	44	19	32	8	9	10	35	490,60
rezerva 5-6	194	39	8	7	11	11	36	15	26	7	7	8	28	396,72
Spolu	17 410	3 523	712	644	946	991	3 207	1 390	2 328	596	652	716	2 527	35 640,92
dotácia KSÚ na 1 obyvateľa	9 432,06	1 908,36	385,95	348,75	512,43	536,61	1 737,24	753,30	1 261,08	322,71	353,40	387,81	1 368,96	19 308,66
rozdiel - dofaktúracia	7 978	1 614	326	295	433	454	1 469	637	1 067	273	299	328	1 158	16 332

Zdroj: vlastné spracovanie z údajov SOU Moldava nad Bodvou

Tabuľka č. 3 Alternatívne financovanie spoločného stavebného úradu za rok 2011, ak by sa použili výkony

	Moldava	Čečejevce	Péder	Debrad'	Janík	Paňovce	Drienovec	Cestice	Mokrance	Rešica	Komárovice	N. Lanec	Perín	spolu	Košice	Jasov
Počet obyvateľov	10 142	2 052	415	375	551	577	1 868	810	1 356	347	380	417	1 472	20 762		
Počet úkonov																
1 oznámenie drobnej stavby	57	7	4	0	1	1	5	1	6	0	2	1	4	89	0	
2 súhlas na MZZ				0												
3 žiadosť o SP	9	1	1	0	2	2	1	3	3	0	0	0	1	25	2	
4 vydanie KR	9	6	1	0	1	1	0	1	4	0	0	0	3	27	0	1
5 sťažnosť-priestupok	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
6 súhlas na výrub stromu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7 búracie povolenie	0	1	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	3	8	0	
8 zmena užívania stavby	2	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5	0	
9 vydanie ÚR	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	5	1	
10 žiadosť o ÚR a SP	7	7	1	0	0	0	0	2	2	0	1	0	4	24	0	
11 ostatné	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3	0	
12 rekonštrukcia S	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	
13 predĺženie termínu SP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Spolu úkonov	88	26	7	0	5	6	7	8	17	0	4	1	15	188	3	1
Spolu hodín	662	294	64	0	52	60	44	116	162	0	40	4	176	1722	40	16
Cena za hodinu	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697	20,697
Náklady na výkony	13 701	6 085	1 325	0	1 076	1 242	911	2 401	3 353	0	828	83	3 643	35 641	828	331
Rozdiel	3 709	-2 562	-612	644	-130	-251	2 296	-1 010	-1 025	596	-176	633	-1 116	994	-828	-331

Rozdiel – vypočítaný ako rozdiel podielu na nákladoch kalkulovaného na princípe počtu obyvateľov a podielu princípe výkonov

Zdroj: vlastné spracovanie z údajov SOU

Tabuľka č. 4 Finančné vzťahy obcí a SOU za roky 2003 až 2011 podľa výkonov

	Moldava	Čečejevce	Péder	Debrad'	Janík	Paňovce	Drienovec	Cestice	Mokrance	Rešica	Komárovice	N. Lanec	Jasov	Perím
počet obyvateľov 2008	9916	1981	412	371	559	561	1812	775	1344	357	386	418	2944	
2003	-81 301	21 391	-17 735	23 574	-20 338	-4 008	21 894	-33 543	-17 314	22 730	8 330	23 316	93 777	
2004	-55 645	50 786	6 138	9 341	-631	-36 501	5 294	-349	-9 194	7 604	-16 198	1 668	43 856	
2005	49 189	-58 549	-39 249	14 547	14 633	-19 113	9 491	22 040	-16 789	8 234	-16 082	6 602	30 835	
2006	40 759	-19 345	-9 351	13 591	-5 483	-18 634	20 014	9 467	-35 282	6 770	-18 645	9 029	10 382	
2007	33 711	12 110	-7 674	8 856	-21 898	-31 748	29 711	-7 639	-51 554	1 206	12 669	15 060	33 330	
2008	24 790	-13 964	-1 726	-10 214	-15 894	-26 648	36 538	-8 210	-6 075	1 392	-1 459	16 136	29 720	
2009	61 255	-67 307	-15 149	17 621	-16 716	-26 642	41 512	-52 851	-11 450	12 426	1 182	2 796	68 353	-22 681
2010	309025	-195104	2572	10994	14633	-65373	45393	-32708	-96454	16860	-45557	17375	125571	-104654
2011	111737	-77183	-18437	19401	-3916	-7561	69169	-30427	-30879	17955	-5302	19069	-5061	-33621
r. 2003-2011	493 520	-347 165	-100 611	107 711	-55 610	-236 228	279 016	-134 220	-274 991	95 177	-81 062	111 051	430 763	-160 956
počet obyvateľov 2011	10142	2052	415	375	551	577	1868	810	1356	347	380	417	2980	1472

Zdroj: vlastné spracovanie z údajov SOU

1.4 Prípadová štúdia 2: Turčianske Teplice

Región Turčianske Teplice je typickým príkladom vývoja po roku 1989, kedy sa začalo obdobie samoregulácie vzniku a zániku obcí, obecných ale aj mestských častí a do dnešného dňa na Slovensku vzniklo niekoľko desiatok „staro-nových“ obcí. V regióne to predstavovalo predovšetkým vznik malých obcí a totálne zrušenie tzv. strediskových obcí, ktoré pôvodne zabezpečovali pre všetky obce združené v danej strediskovej obci výkon všetkých činností. V regióne Horného Turca je dnes celkový počet obcí 15 a jedno mesto - Turčianske Teplice (Tab. 5). Považujeme pritom za úspech, že napriek tendenciám tohto turbulentného obdobia plného snáh na oddelenie mestských častí sa od nášho jediného mesta Turčianske Teplice ani jedna zo 4 mestských častí nakoniec neodelila a všetky zostali súčasťou mesta Turčianske Teplice.

Tab. 5 Veľkostná štruktúra obcí Regiónu Horný Turiec

Počet obcí s počtom obyvateľov do 199	11
Počet obcí s počtom obyvateľov od 200 do 499	7
Počet obcí s počtom obyvateľov od 500 do 999	5
Počet obcí s počtom obyvateľov od 1000	2
Celkový počet obcí v regióne Horného Turca	25
Počet miest v regióne Horného Turca	1
Celkový počet samosprávnych jednotiek v regióne Horného Turca	26

Transformačné obdobie zaznamenalo najväčšiu zmenu v roku 2002, kedy nastal reálny prenos kompetencií zo štátu na obce a to vo forme preneseného výkonu kompetencií štátu, ale aj rozsiahlou zmenou kompetencií v oblasti originálnych kompetencií samosprávy. Tento proces pokračoval v roku 2004 a pokračuje do dnešného dňa.

Vývoj výkonu samosprávnych činností prebiehal pritom dosť dramatickým spôsobom a na samosprávne jednotky začali byť kladené nové a nové povinnosti z hľadiska výberu daní a poplatkov, správy verejných financií, výkazníctva a účtovníctva a iné. Tento rozmer výkonu samosprávnych činností ale nekončí. Neustále pribúdajú nové a to predovšetkým vydávanie záväzných stanovísk ku všetkým stavebným a investičným zámerom v intraviláne ale aj v extraviláne.

V tejto súvislosti by sme chceli uviesť zásadnú skutočnosť - kým na vedenie „účetníctva“ v roku 1990 stačil „jeden veľký zošit“ do ktorého sa zapisovali príjmy a výdavky, v roku 2012 sa jedná o účetníctvo v ďaleko väčšom a podrobnejšom členení a teda aj v ďaleko rozsiahlejšej a komplikovanej forme ako účetníctvo niektorých obchodných spoločností.

Už v čase prípravy prenosu kompetencií, približne štyri roky pred prenosom kompetencií zákonom sa zástupcovia samosprávy regiónu Horného Turca cielene zamýšľali nad možnosťami zabezpečenia výkonu prenesených činností štátu ako služieb štátu pre občanov v ich samosprávnych jednotkách a zafinovali si pre svoju prácu (nakoľko v tom čase ešte neexistoval žiaden vzor) na tomto v tom čase dobrovoľnom „projekte“ základné požiadavky:

- vytvorenie vlastného inštitucionálneho modelu spoločného obecného úradu
- vytvorenie vlastného modelu financovania poskytovaných služieb

s cieľmi zameranými najmä na zvýšenie kvality všetkých poskytovaných služieb, zníženie času občana pri užívaní poskytovaných služieb, zvýšenie dostupnosti poskytovaných služieb, zabezpečenie inštitucionálneho zázemia, zabezpečenie personálneho zázemia, zabezpečenie materiálneho zabezpečenia, zabezpečenie priestorových podmienok, dosiahnutie spoločných jasne definovaných cieľov a záujmov, tvorba nových lokálnych a regionálnych cieľov a záujmov a zastupovanie regionálnej samosprávy pri inštitucionálnych vzťahoch.

Všetci zástupcovia samosprávy v regióne Horného Turca sa už v tom čase zhodli, že vytvoria vlastný a zároveň spoločný model poskytovania služieb v oblasti preneseného výkonu kompetencií štátu čo bolo podnetom pre vznik Spoločného obecného úradu. Zároveň sa snažili riešiť nasledovné východiskové konsekvencie:

1. Vytvorenie vlastného inštitucionálneho modelu – bolo hľadaním toho aká právna forma fungovania by mala umožniť zabezpečiť plnenie úloh v oblasti preneseného výkonu štátu. Vzniklo viacero názorov a bolo ich potrebné preveriť z hľadiska legislatívnych možností. Prvotnou myšlienkou bol vznik samostatného právneho subjektu s rozpočtovou alebo príspevkovou formou, ale v tejto forme sme narazili na neprekonateľné legislatívne prekážky z hľadiska fungovania prijímania písomností od žiadateľov, oprávnenosti výkonu správneho konania a oprávnenosti predkladania návrhov rozhodnutí štatutárnym zástupcom samosprávy. Na základe toho bola navrhnutá forma, ktorá sa neskôr uplatnila a praxi a to vytvorenie samostatného odboru Mestského úradu Turčianske Teplice s využitím inštitucionálneho zabezpečenia mestského úradu.

2. Model financovania poskytnutých služieb – v tejto etape už navrhol riešenie priamo štát a to poskytnutím finančných prostriedkov na výkon prenesených kompetencií a to na základe Delimitačných protokolov, pričom štát poskytol prostriedky, ktoré priamo dovtedy vynakladal na zabezpečenie daných kompetencií. Na zabezpečenie transparentnosti vo vzájomných vzťahoch samosprávy v regióne, ale aj na preukázateľné a účelné čerpanie finančných prostriedkov poskytnutých na výkon činnosti bola zavedená osobitná rozpočtová kapitola – v rámci rozpočtu mesta Turčianske Teplice, v ktorej sú zúčtované všetky príjmy aj výdavky týkajúce sa činnosti Spoločného obecného úradu.
3. Kvalita poskytovaných služieb – v tejto oblasti bola zadaná základná požiadavka, že poskytovanie služieb musí byť zabezpečené na minimálne takej kvalitatívnej úrovni na akej tieto služby poskytoval priamo štátny orgán a práve naopak bola vznesená požiadavka na zvýšenie kvality a to zavedením nových služieb a podporných činností na zjednodušenie a skvalitnenie konaní. Zvýšenie kvality je garantované aj tým, že jednotliví zamestnanci Spoločného obecného úradu vykonávajú len jednu alebo dve kompetencie a tak nenastáva neprimeraná kumulácia funkcií, ako by tomu bolo keby bol prenesený výkon štátu zabezpečený jednotlivými obcami, kde by daný pracovník z dôvodu malých delimitovaných mzdových prostriedkov musel vykonávať viac činností. Potvrzuje to nakoniec súčasná prax množstva samospráv.
4. Čas poskytovaných služieb – v tejto oblasti zástupcovia samosprávy vytýčili zásadnú požiadavku na skrátenie konaní v oblasti preneseného výkonu štátu.
5. Dostupnosť poskytovaných služieb – v tejto oblasti bola zadaná základná axióma celého transformačného procesu – poskytovanie služieb sa nesmie vzdialiť od občana, ale práve naopak musia sa hľadať nástroje tak, aby v oblastiach, v ktorých to bude efektívne bude výkon týchto činností ešte viac priblížený k občanovi. Priblíženie poskytovania služieb k občanovi sa týkali predovšetkým realizáciou konaní priamo v jednotlivých obciach, čím nebolo potrebné všetkých účastníkov konania nútiť k vynakladaniu prostriedkov na dopravu do sídla úradu. Taktiež predkladanie žiadosti je zabezpečované priamo na jednotlivých obciach a v prípade pracovnej cesty do sídla Spoločného obecného úradu ich zamestnanec obecného úradu alebo starosta dopraví na spracovanie. Na druhej strane úhrada za poskytovanie služieb sa môže vykonať priamo na Spoločnom obecnom úrade alebo na obecnom úrade a nie je potrebné zháňať predajňu kolkov.

6. Zabezpečenie inštitucionálneho zázemia – sformulovali sme si požiadavku - pri prenose poskytovaných služieb postupovať tak, aby nevznikol bezúčelný prenos miesta poskytovania služieb do mieste, kde nie je vytvorená žiadna podpora, t.j. aby sa napríklad nevykonávali činnosti, ktoré vyžadujú údaje z katastrálneho úradu, úradu požiarnej ochrany, a iné v miestach, kde takéto inštitúcie neexistujú alebo nemajú žiadne pracoviská. Na zabezpečenie tejto požiadavky bolo realizované umiestnenie Spoločného obecného úradu v budove, kde zároveň sídlia inštitúcie štátu.
7. Zabezpečenie personálneho zázemia – v tejto oblasti nastala plná zhoda všetkých zástupcov samosprávy v tom, že obsadzovanie pracovných miest bude realizované na základe profesionálnych a osobnostných prekladoch na výkon činností a nie na základe politického názoru, čo bol rozhodne iný prístup ako pri vzniku a fungovaní štátnych orgánov, alebo neskôr pri delimitácii pôvodných zamestnancov na obecné úrady. Na základe tohto pravidla bol základný káder zamestnancov prevzatý zo štátnych orgánov a boli prijatí zamestnanci, ktorí tieto činnosti realizovali už niekoľko rokov. V tejto etape bol kladený dôraz aj na ďalšie vzdelávanie zamestnancov, ako aj na povinnosť zamestnancov vykonávajúcich niektoré prenesené kompetencie len na základe splnenia osobitného kvalifikačného predpokladu a to je vzdelanie a úspešné absolvovanie a certifikácia špecializovaného vzdelávania. Splnenie tejto podmienky by na úrovni obci určite nebolo možné.
8. Zabezpečenie materiálneho vybavenia – v tejto oblasti štát poskytol pomocnú ruku a umožnil delimitovať aspoň niektoré časti materiálneho vybavenia, ktoré tvorili predovšetkým výpočtovú techniku aj keď už bola technicky aj morálne zastaralá.
9. Zabezpečenie priestorových podmienok – v tejto oblasti štát taktiež poskytol pomocnú ruku a umožnil využiť priestory štátu na zabezpečenie poskytovania činností, čo vytvorilo v našich podmienkach výhodné podmienky. Tak sme dosiahli, že v jednej budove boli poskytované aj služby štátu nevyhnutné na výkon činností, ktoré boli prenesené na samosprávu a to predovšetkým katastrálny úrad, sociálny úrad, úrad práce, úrad požiarnej ochrany a iné.
10. Dosiahnutie spoločných cieľov a záujmov – nosnou myšlienkou v tejto oblasti bolo, aby pri vydávaní rozhodnutí týkajúcich sa viacerých samosprávnych jednotiek bola zabezpečená koordinácia a to aj voči tretím stranám. Ideálnym príkladom sú líniové stavby v oblasti infraštruktúry alebo dopravných koridorov. V tejto oblasti sa podarilo vďaka činnosti Spoločného obecného úradu realizovať vydanie stavebných povolení

tak, aby boli pre región, alebo jednotlivé lokality čo najlepšie a to aj pri rešpektovaní miestnych podmienok.

11. Tvorba nových lokálnych a regionálnych cieľov a záujmov – v tejto oblasti bola predstava, aby tvorba, ale aj napĺňanie lokálnych a regionálnych záujmov boli za účasti všetkých dotknutých zástupcov samosprávy s využitím skúseností z iniciatívneho konania v oblasti odpadového hospodárstva, dopravných koridorov, infraštruktúry ale aj v oblasti sociálneho zázemia občanov.
12. Zastupovanie regionálnej samosprávy pri inštitucionálnych vzťahoch – v bežnej praxi vzniká množstvo požiadaviek na vyjadrenie sa jednotlivých obcí týkajúce sa celého regiónu alebo jednotlivých lokalít a často sa stávalo, že boli stanoviská jednotlivých zástupcov samospráv nekvalifikované a neodborné, čo spôsobilo v konečnom dôsledku ich vlastnú diskrimináciu (teda diskrimináciu danej obce ako samosprávneho celku) v celom procese konania. Spoločný obecný úrad vytvára podmienky pre podrobné preštudovanie daných materiálov a prípravu odborných stanovísk a prípadne aj zastupovanie pred inštitúciami štátu alebo inými inštitúciami.

Spoločný obecný úrad vznikol na základe Zmluvy o vzniku spoločného obecného úradu uzavretej v júli 2002 mestom Turčianske Teplice a 25 obcami okresu Turčianske Teplice, ku dňu 1. 7. 2002, formou vytvorenia samostatného odboru Mestského úradu Turčianske Teplice s využitím inštitucionálneho zabezpečenia mestského úradu. Činnosti vykonávané spoločným obecným úradom pri jeho vzniku:

a/ Prenesené kompetencie štátu

- výkon štátnej správy v školách a školských zariadeniach
- výkon štátnej správy v stavebnom poriadku a územnom pláne
- výkon štátnej správy v špeciálnom stavebnom úrade

b/ Originálne kompetencie

- výkon samosprávy v sociálnej starostlivosti – opatrovateľská služba

Finančné zabezpečenie činnosti spoločného obecného úradu pri jeho vzniku bolo založené na úhradách štátu poskytovaných špecializovanou štátnou správou a rezortnými ministerstvami

za prenesené kompetencie, ako aj vlastnými prostriedkami mesta Turčianske Teplice a obcí okresu Turčianske Teplice na základe zmluvy o činnosti SOU.

Vzhľadom k tomu, že fungovanie Spoločného obecného úradu presvedčilo o správnosti základných myšlienok, činnosť úradu sa začala dynamicky rozvíjať a pribúdali ďalšie činnosti, ktoré začali obce vykonávať spoločne. Postupne pribudli nasledovné činnosti:

a/ Prenesené kompetencie

- výkon štátnej správy v životnom prostredí
- výkon štátnej správy v oblasti štátneho fondu rozvoja bývania
- výkon štátnej správy ako II. stupňového orgánu školskej správy
- na zabezpečenie kompetencií obcí vo vzťahu k regionálnemu rozvoju a plánovaniu rozvoja
- výkon regionálneho rozvoja
- výkon regionálneho plánovania

b/ Originálne kompetencie

- na zabezpečenie originálnych kompetencií samosprávy
- výkon činnosti samosprávy v školách a školských zariadeniach
- výkon samosprávy v sociálnej starostlivosti – opatrovateľská služba
- výkon účtovnej agendy obcí
- výkon personálnej agendy obcí

V súvislosti s rozvojom činnosti Spoločného obecného úradu sa zmenila aj škála finančných zdrojov, keď pribudli najmä poplatky. Vývoj charakterizuje tab. 6.

Tab. 6 Porovnanie východiskového a aktuálneho (2011) stavu výkonu kompetencií SOU Turčianske Teplice

Kompetencie (činnosti) vykonávané pri vzniku spoločného obecného úradu:	V súčasnosti vykonávané kompetencie (činnosti) spoločného obecného úradu:
<i>Prenesené kompetencie štátu</i>	

Výkon štátnej správy v školách a školských zariadeniach	Výkon štátnej správy v školách a školských zariadeniach
Výkon štátnej správy v stavebnom poriadku a územnom pláne	Výkon štátnej správy v stavebnom poriadku a územnom pláne
Výkon štátnej správy v špeciálnom stavebnom úrade	Výkon štátnej správy v špeciálnom stavebnom úrade
	Výkon štátnej správy v životnom prostredí
	Výkon štátnej správy v oblasti štátneho fondu rozvoja bývania
	Výkon štátnej správy ako II. stupňového orgánu školskej správy
Originálne kompetencie	
Výkon samosprávy v sociálnej starostlivosti – opatrovateľská služba	Výkon samosprávy v sociálnej starostlivosti – opatrovateľská služba
	Výkon činnosti samosprávy v školách a školských zariadeniach (originálne kompetencie samosprávy)
	Výkon účtovnej agendy obcí
	Výkon personálnej agendy obcí
	Aktuálne slovenské špecifikum
	Výkon regionálneho plánovania
	Výkon regionálneho rozvoja

Personálne zabezpečenie SOU je nasledovné:

- Vedúci spoločného obecného úradu
- Odborný pracovník na úseku stavebného poriadku a územného plánu
- Odborný pracovník na úseku štátneho fondu rozvoja bývania
- Odborný pracovník na úseku špeciálneho stavebného úradu
- Odborný pracovník na úseku štátnej správy v školstve
- Odborný pracovník na úseku opatrovateľskej služby
- Odborný pracovník na úseku životného prostredia

- Odborný pracovník pre poradenskú činnosť v oblasti pracovno-právnej
- Odborný pracovník pre poradenskú činnosť v oblasti VO
- Odborný pracovník rozpočtu a hlavný ekonóm
- Finančný účtovník
- Personalista a mzdový účtovník

Od vzniku SOU do dnešného dňa neboli na činnosť SOU vznesené námietky, resp. sťažnosti napriek tomu, že je činnosť vykonávaná pre široké záberové územie a rovnako je vykonávaná pre veľmi širokú škálu činností.

Za rok 2011 bolo vydaných 395 rozhodnutí a okrem toho bolo ďalších 78 úkonov nekončených vydaním rozhodnutí v stavebnom konaní a územnom poriadku, v oblasti špeciálneho stavebného úradu bolo vydaných 22 rozhodnutí, v oblasti štátnej správy v školách 194 rozhodnutí. Tieto čísla ani zďaleka nepreukazujú skutočný rozsah činnosti v oblasti preneseného výkonu štátu, pretože množstvo úkonov nemá charakter podaní, alebo rozhodnutí.

To, že najmä argument znižovania nákladov je skutočne reálny, dokladuje tab. 10.

Tab 7 Úspory pri výkone agend prostredníctvom SOU

	Agenda účtovníctvo		Agenda mzdy		Spolu obce	SOU	
	mzdy	náklady	mzdy	náklady		náklady	úspora
Obec 1	95 040	12 000	31 680	2 000	140 720	70 000	70 720
Obec 2	0	0	15 840	2 000	17 840	7 500	10 340
Obec 3	63 360	14 000	15 840	4 200	97 400	50 000	47 400
Obec 4	63 360	4 000	0	0	67 360	30 000	37 360
Obec 5	63 360	2 000	15 840	1 200	82 400	40 000	42 400
Obec 6	253 440	21 400	63 360	3 400	341 600	190 000	151 600
Obec 7	95 040	7 500	31 680	2 100	136 320	70 000	66 320
Obec 8	95 040	11 000	31 680	1 000	138 720	70 000	68 720
Obec 9	158 400	16 000	31 680	7 200	213 280	120 000	93 280
Obec 10	63 360	11 000	31 680	5 100	111 140	60 000	51 140
Obec 11	63 360	1 000	0	0	64 360	35 000	29 360
Obec 12	63 360	6 200	31 680	1 100	102 340	50 000	52 340
Obec 13	63 360	7 800	15 840	800	87 800	40 000	47 800
Obec 14	63 360	3 000	0	0	66 360	30 000	36 360
Obec 15	95 040	2 100	0	0	97 140	55 000	32 140
Obec 16	63 360	2 400	31 680	5 100	102 540	60 000	42 540

Obec 17	95 040	16 000	63 360	1 700	176 100	120 000	56 100
Obec 18	63 360	7 000	31 680	2 400	104 440	65 000	49 440
Obec 19	63 360	2 500	15 840	600	82 300	40 000	42 300
Právny subjekt 1	253 440	11 000	158 400	15 600	438 440	300 000	138 440
Právny subjekt 2	158 400	23 500	63 360	6 100	251 360	170 000	81 360
Právny subjekt 3	126 720	4 000	63 360	1 800	195 880	140 000	55 880
Právny subjekt 4	190 080	14 000	63 360	12 000	279 440	190 000	89 440
Právny subjekt 5	126 720	5 500	63 360	11 500	207 080	140 000	67 080
Právny subjekt 6	126 720	18 200	63 360	5 000	213 280	140 000	73 280
Právny subjekt 7	63 360	4 100	63 360	1 400	132 220	90 000	42 220
CELKOM	2 629 572	227 200	997 920	93 300	3 947 860	2 372 500	1 575 360

Zdroj: interné materiály SOU Turčianske Teplice

SOU spravuje účtovnú, rozpočtovú a inú finančnú agendu v objeme viac ako 4,5 mil. Euro, vykonáva personálnu a mzdovú agendu pre viac ako 400 pracovníkov. Výdavky na činnosť SOU sú cca 150 tis. Euro a v rovnakej výške sú aj jeho príjmy.

1.5 Prípadová štúdia 3: Jesenské

Obec Jesenské sa nachádza na juhu Slovenska a ako samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Význam a charakter danej úlohy posilňuje aj zloženie obyvateľstva podľa národnosti: 35% slovenská, 50% maďarská, 11% rómska, 6% iná/nezistená.

S počtom obyvateľov 2260 a s 9 poslancami obecného zastupiteľstva ide o typickú obec na Slovensku. Obecné zastupiteľstvo v Jesenskom má ako stále zriadené komisie:

- územného plánovania a regionálneho rozvoja;
- stavebná a bytová;
- finančná a správa obecného majetku;
- vzdelávania a kultúry;
- mládeže a športu;

- životné prostredie;
- verejného poriadku;
- podnikateľskej činnosti;
- sociálna.

Vízia samosprávy obce Jesenské

„Obyvatelia Jesenského nemôžu mať iný a vznešenejší cieľ, ako nastoliť pôvodný lesk a čaro obce – bývalý rušný, bohatý kultúrny a hospodársky život, kľudné a mierové spolužitie všetkých obyvateľov, čaro každodenného života, čestnosť obyvateľov, čistotu a pôvab obce, bezpečnosť a taktiež sociálnu ochranu a sieť.“

Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom . Obecný úrad je zložený zo zamestnancov obce. Obecný úrad nemá právnu subjektivitu. Obecný úrad vykonáva odborné, administratívne a organizačné práce súvisiace s plnením úloh samosprávy obce, najmä:

- zabezpečuje písomnú agendu všetkých orgánov obce a orgánov obecného zastupiteľstva a je podateľňou a výpravňou písomností obce,
- pripravuje podklady na rokovanie obecného zastupiteľstva a komisií obecného zastupiteľstva,
- vypracúva písomné vyhotovenia rozhodnutí obce, vykonáva nariadenia obce, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia obce
- koordinuje činnosť organizácií a ďalších subjektov zriadených obcou,
- organizačno-technicky zabezpečuje plnenie úloh štátnej správy prenesenej na obec.

Prácu obecného úradu riadi starosta obce, v obci Jesenské funkcia prednostu od r. 2007 zriadená nie je.

Vnútornú organizáciu obecného úradu, najmä jeho organizačné členenie, pôsobnosť jednotlivých oddelení, zásady činnosti obecného úradu sú zakotvené v Organizačnom poriadku Obecného úradu v Jesenskom, ktorý vydáva starosta obce.

Súčasná personálna politika v rámci obce Jesenské, podporuje rozvoj a skvalitňovanie služieb a ľudských zdrojov s orientáciou na klienta. Na podporu týchto procesov slúži Projekt obce pre rok 2011 a nové volebné obdobie 2011-2014, pod názvom „Skvalitňovanie organizácie práce, procesov, komunikácie na Obecnom úrade v Jesenskom a medzi inštitúciami obce“.

Základný cieľ je, aby každý zamestnanec na svojom poste postupoval podľa jednoduchého prístupu k internému (kolega) a externému zákazníkovi/občanovi:

- mať pozitívny postoj, identifikovať a poznať potreby, zabezpečiť optimálnu starostlivosť,
- neustále sa učiť, starať sa osobný a profesionálny rozvoj.

Tento prístup môže priniesť pre interného a externého zákazníka spokojnosť a uspokojovanie jeho potrieb (som vítaný, rozumejú mi, som dôležitý a mám pohodlie).

V roku 2011 Obecný úrad prvýkrát využil aj nový samohodnotiaci systém kvality podľa Európskeho Modelu CAF (Common Assessment Framework) pre účely skvalitnenie činnosti úradu a samosprávy obce Jesenské.

Spoločný obecný úrad so sídlom v Jesenskom bol vytvorený v roku 2004 na výkon prenesenej štátnej správy. Vytvorenie spoločného úradu bolo na princípe dobrovoľnosti, t.j. obce vstúpili do tohto „spoločného zväzku“ na báze dobrovoľnosti (členovia kedykoľvek z tohto zväzku môžu aj vystúpiť). Ďalšími princípmi, ktoré všetky obce akceptovali boli - vzájomná výhodnosť, rovnocennosť postavenia obcí, či princíp zachovania autonómnosti rozhodovania každej obce.

Spoločný obecný úrad so sídlom v Jesenskom predstavuje orgán bez právnej subjektivity s určeným sídlom, ktorý sa riadi zmluvou, v ktorej je presne určený rozsah pôsobnosti.

V roku 2007 na podporu činnosti spoločného úradu a najmä informovania občanov a združených obcí (databáza obecných úradov) vytvorilo v obci Jesenské Infocentrum. Náklady spojené s činnosťou Infocentra hradí z vlastného rozpočtu obec Jesenské.

Financovanie činnosti spoločného úradu (tab. 8) združené obce zabezpečujú z decentralizačnej dotácie – na prenesený výkon štátnej správy, z výnosov zo správnych poplatkov – ukladaných v súvislosti s činnosťou spoločného obecného úradu, z výnosov z pokút – ukladaných v súvislosti s činnosťou spoločného obecného úradu.

Výdavky spoločného obecného úradu tvoria položky na:

- a) mzdové náklady a odvody – odborný referent stavebného úradu, metodik školského úradu
- b) prevádzkové a cestovné náklady
- c) správne náklady

Tab. 8 Rozpočet Spoločného obecného úradu Jesenské (skutočnosť)

	Stavebný úrad	Školský úrad
Rok 2008	57 404, 00 Sk	362 000,00 Sk
Rok 2009	1980,00 + od obcí 10 627,19 Eur	12 306,00 Eur
Rok 2010	2036,00 + od obcí 11 984,30 Eur	12 460,00 Eur
Rok 2011	2088, 00 + od obcí 12 085,00 Eur	12 463,00 Eur

Zdroj: interné materiály SOU

Činnosti tvoriace obsahovú náplň Spoločného obecného úradu Jesenské:

1. zabezpečuje činnosti súvisiace s presunom kompetencií zo štátnej správy na samosprávu pre združené obce,
2. zabezpečuje servisné služby pre zmluvné obce v súvislosti s presunom kompetencií zo štátnej správy na samosprávu,
3. zabezpečuje prípravu rozpočtu na príslušný rok a vyhodnotenie rozpočtov za príslušné obdobie (štvrtročne) v oblasti preneseného výkonu štátu na samosprávu,
4. v spolupráci s jednotlivými obcami pripravuje ekonomické vyhodnotenie jednotlivých činností, služieb, stavieb a podobne, vypracováva odborné stanoviská,
5. koordinuje činnosť škôl a školských zariadení bez právnej subjektivity na území v pôsobnosti SOÚ, poskytuje metodickú pomoc a poradenstvo, zabezpečuje vzdelávanie a školenia pre pedagogických pracovníkov; pre 13 materských škôl, 10 základných škôl 1.-4. ročník, a 5 plne organizovaných základných škôl 1.- 9. ročník.

Odborný zamestnanec školského úradu má nasledovné úlohy:

- vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol riaditeľ základnej školy,
- kontroluje dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti výchovy a vzdelávania s výnimkou kontroly Štátnej školskej inšpekcie,
- vydáva organizačné pokyny pre riaditeľov, najmä organizačné pokyny na príslušný školský rok,

- poskytuje odbornú a poradenskú činnosť školám a školským zariadeniam, najmä v oblasti:
 - a) riadenia a zabezpečovania výchovno-vzdelávacieho procesu
 - b) ustanovovania a činnosti orgánov školskej samosprávy v základných školách, materských školách, centrách voľného času a v základných umeleckých školách,
 - c) ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov

Odborný zamestnanec stavebného úradu pripravuje podklady na rozhodovaciu činnosť v oblasti preneseného výkonu zo štátnej správy na samosprávu v oblasti stavebného úradu (mimo drobných stavieb) vrátane ukladania pokút:

- a) Zabezpečuje územné konanie a obstaráva podklady na územné rozhodnutie v zmysle §§32 – 42 zákona.
- b) Zabezpečuje povoľovanie stavieb a zmien stavieb a obstaráva podklady k vydaniu stavebného povolenia na stavby a ich zmeny v zmysle §§58 - 70 zákona.
- c) Zabezpečuje povoľovanie terénnych úprav, prác a zariadení v zmysle §§ 71 – 74 zákona.
- d) Zabezpečuje povoľovanie užívania stavieb, vedie kolaudačné konania, pripravuje podklady k vydaniu kolaudačného rozhodnutia na stavby, ktoré vyžadovali stavebné povolenie a zabezpečuje povoľovanie zmien v užívaní stavby v zmysle §§ 76 – 85 zákona.
- e) Zabezpečuje nariadenie údržby stavby, nevyhnutných úprav, odstraňovania stavieb, zabezpečovacích prác, vypratania stavby a konanie o dodatočnom povolení stavby v zmysle §§ 86 – 97 zákona.
- f) Pripravuje podklady k nariadeniu na vykonanie nápravy na stavbe, k rozhodnutiu o zastavení prác na stavbe a o zrušení stavebného povolenia v zmysle § 102 zákona.
- g) Prerokúva za prítomnosti objednávateľa priestupky fyzických osôb a právne delikty právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie a v súčinnosti s objednávateľom pripravuje podklady na sankcie v zmysle §§ 105 – 107 zákona.
- h) Pripravuje podklady na vydanie súhlasu k povoleniu stavby špeciálnym stavebným úradom v zmysle § 120 zákona

- i) V súčinnosti s objednávateľom rozhoduje o rozsahu oprávnenia zamestnancov stavebných úradov vstupovať na pozemky a stavby a pripravuje rozhodnutia o opatreniach na susednom pozemku alebo stavbe v zmysle §§ 134-135 zákona.
- j) Vykonáva metodickú pomoc pri drobných stavbách.

1. 6 Zhrnutie: Klady a zápory vytvárania spoločných obecných úradov

Skúsenosti z Moldavy, Jesenského a Turčianskych Teplíc, ako aj všeobecné poznatky z fungovania SOU v SR naznačujú, že existencia SOU prináša významné výhody, ale neobíde sa bez problémov. Zhrnutie by mohlo byť nasledovné:

A: Hlavné pozitíva výkonnú činnosti prostredníctvom Spoločného obecného úradu:

- Výkon činností je občanovi blízko.
- Ide o najefektívnejší spôsob poskytovania služieb občanovi v jednotlivých uvádzaných kompetenciách.
- Vysoký počet vydaných rozhodnutí na jedného zamestnanca.
- Vysoký počet zamestnancov, pre ktorých je schopný spracovať mzdové a personálne záležitosti jeden zamestnanec.
- Vysoký počet účtovných operácií na jedného zamestnanca.
- Vysoký počet spracovaných rozpočtových údajov, ktoré je možné pripraviť, monitorovať a realizovať tak výkon činností.
- Poskytovanie metodiky umožňuje zvýšiť efektívnosť ostatných zamestnancov –každý zamestnanec sa nemusí venovať sledovaniu zmien a dostáva rýchlu a kvalitnú informáciu s minimálnou stratou pracovného času.
- Softwarové licencie sú ako multi licencie – čím sa výrazne znižujú náklady na nákup a up-grade licencií.
- Vysoká vyťaženosť hardvérových prostriedkov.
- Zastupiteľnosť – minimálne náklady na krátkodobé zastupovanie – lebo činnosť je priebežne zachovaná, aj keď prípadne len v tom najnevyhnutnejšom rozsahu.

- Nízke prevádzkové náklady na zabezpečenie činností – nižšie náklady na školenia, vzdelávania, priestory a iné vybavenie.
- Výkon činností je poskytovaný kvalifikovanými zamestnancami bez rozsiahleho stupňa kumulácie činností, čo umožňuje zamestnancov priebežne vzdelávať v oblasti ich činností – výsledkom je nízky počet odvolacích konaní v dôsledku pochybenia v správnom a rozhodovacom konaní.
- Vytvorenie zázemia na prípravu podkladov pre lokálne a regionálne orgány, partnerov.
- Rýchle a jednotné posudzovanie inštitucionálnych návrhov dotýkajúcich sa lokality alebo regiónu.
- Vytvorenie odborného zázemia aj pre vlastný výkon jednotlivých samosprávnych jednotiek.
- Vytvorenie priameho kontaktného miesta pre rezortné orgány štátnej správy s priamym prenosom informácií do jednotlivých samosprávnych jednotiek.

B: Hlavné problémy výkonu činnosti prostredníctvom Spoločného obecného úradu:

- Administratívne prekážky pri podpise rozhodnutí v správnom konaní.
- Finančné toky zo štátnych orgánov sú veľmi byrokratické a neexistujú efektívne nástroje financovania.
- Absentuje špecializované softvérové vybavenia pre činnosť spoločných obecných úradov – v súčasnosti softvérové prostriedky ponúkané samospráve neumožňujú alternatívu administrovania spoločného obecného úradu – podateľňa, registratúra, ekonomický softvér, atď.
- Neexistuje metodické riadenie ústredných orgánov štátnej správy pre činnosť spoločných obecných úradov.
- Nie je vytvorená spoločenská klíma na existenciu a činnosť spoločných obecných úradov.
- Neexistuje profesná organizácia na zastupovanie, resp. prezentovanie záujmov a postavenie spoločných obecných úradov.

- Súčasný štandardný systém účtovníctva na úrovni obcí nepostačuje na presné sledovanie vzťahu nákladov a výkonov SOU, čo spôsobuje problémy pri optimálnom nastavení podielu obcí na financovaní činnosti SOU.
- Nerealizuje sa systematický benchmarking procesov a výsledkov na úrovni samospráv pre ich originálne a prenesené kompetencie.

C: Predpoklady zlepšenia fungovania SOU:

- Pri prenesenom výkone by mala byť zo zákona daná možnosť spájania sa do SOU. V prípade, že obec sa pre zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy nespojí, zákon by ju mal prinútiť spojiť sa do niektorej už z vytvorených SOU. Skúsenosť ukazuje, že tieto práce sú vysoko odborné a niektoré obce nemajú pre ich výkon profesnú kapacitu. V súčasnosti sú obce, ktoré si takéto „služby“ objednávajú od SOÚ a v snahe ušetriť čo najviac, objednávajú služby jednotlivo a jednorázovo na faktúru, čo však nie je dlhodobým riešením.
- Vykazovanie nákladov na 1 občana by pomohlo pri zlepšení benchmarkingu SOU a tým aj pri výmene skúseností medzi jednotlivými SOU. Práca napr. s rovnakým programovým vybavením využívaným na celom území SR, by tiež mohla byť zlacniť prevádzku SOÚ. Vzrástla by tým aj možnosť prezentácie výstupov.

1.7 Ďalšie formy medziobecnej spolupráce

V tejto časti priblížime dve ďalšie formy fungovania medziobecnej spolupráce v regióne Jesenské – mikroregióny a partnerstvo.

1.7.1 Mikroregióny

Predpoklady medziobecnej spolupráce 28 obcí v okolí obce Jesenské boli dané už historicky. Do roku 1990 t.j. do nežnej revolúcie dotknuté katastrálne územia obcí vytvárali juhozápadnú časť okresu Rimavská Sobota. Na tomto území štatistické spádové územia boli určené sídlami t.j. strediskovými obcami - Jesenské, Hostice, Gemerský Jablonec, Nová Bašta, Hodejov. Táto koncepcia však nepodporovala rozvoj malých obcí.

Vytvorenie samospráv prinieslo pozitívne zmeny do života obcí v roku 1990. Demokratické voľby a Zákon 369/1990 Z.z. Zákon o obecnom zriadení, umožnili zvoliť starostov ako aj obecné zastupiteľstvá s cieľom riadiť obec vo vlastnej kompetencii podľa rozhodnutia tej ktorej obce t.j. obyvateľov obce.

Eufória samostatnosti po niekoľkých rokoch priniesla aj iné trendy. Malé obce si museli uvedomiť, že samostatnosť v ťažších sociálno-ekonomických a trhových podmienkach prináša aj negatívne dopady, preto sa koncom 90-tych rokov spontánne ako aj riadene začala v samosprávach etablovať medzikomunálna spolupráca. Súčasná roztrieštená štruktúra obcí, veľký počet malých, nie vždy a nie efektívne spolupracujúcich obcí, pôsobí proti deklarovanému zámeru, proti cieľom a zámerom decentralizácie. Formálne sa začali jednotlivé obce prvotne združovať do mikroregionálnych združení. Medzi prvými v okrese bol založený Mikroregión Medveš v roku 1998 (juho-západne od obce Jesenské). Neskôr vzniká Mikroregión Palócska Vrchovina a v roku 2001 Údolie Gortvy a následne Mikroregión Rimava.

Prvé reakcie vedenia najväčšej obce Jesenské na rozvoj medziobecnej spolupráce od roku 1998 neboli pozitívne. Neskôr po decentralizácii v roku 2002 sa Jesenské pripája do Mikroregiónu Palócska vrchovina. Aktivity malých mikroregionálnych združení sú do dnešných dní obmedzené a malé z dôvodu nedostatku vlastných finančných a ľudských zdrojov pre systematickú prácu.

Po voľbách v roku 2006 iniciatívu rozvoja neformálnej spolupráce medzi 4 mikroregiónmi – Palócska vrchovina, Medveš, Údolie Gortvy a Rimava podporuje vedenie obce Jesenské na čele zo starostom. Aktivity smerovali cez projektové zdroje obce Jesenské do nasledovných oblastí:

- Rozvoj informovanosti pre budovanie spolupráce medzi obcami a mikroregionmi v záujme čerpania zdrojov zo Štrukturálnych fondov EÚ v programovacom období 2007-2013.
- Posilnenie riadenia územia a vytváranie spoločnej stratégie pre rozvoj sociálno-ekonomických aktivít na vidieku.
- Spoločné zadefinovanie, rozšírenie a riadenie výkonu a činností samosprávnych a štátnych kompetencií v rámci Spoločného úradu v Jesenskom.
- Rozvoj a podpora medziobecnej spolupráce najmä v oblastiach:
 - ochrany životného prostredia
 - rozvoja vidieka s cieľom znižovať nezamestnanosť
 - podpora rozvoja a zveľadenia sociálnej a technickej infraštruktúry
 - spoločné riešenie problémov marginalizovaných skupín a sociálne slabých vrstiev t.j. chudobných
- Cezhraničná a medzinárodná spolupráca na podporu rozvoja regiónu ako aj na výmenu skúseností najmä samospráv.

V máji 2008 na základe požiadaviek regiónu, vznikali ďalšie možnosti medziobecnej spolupráce v oblasti rozvoja vidieka v súlade s iniciatívou spoločenstva LEADER. Na základe podnetu z regiónu a predchádzajúcich jednaní a aktivít boli vypracované stanovy a trojčlenná skupina zabezpečovala registráciu spoločného sektorového občianskeho združenia pod názvom Miestna akčná skupina Cerovina (MAS). Občianske združenie bolo zaregistrované na Ministerstve vnútra SR dňa 16. 7. 2008 a vybavili sa všetky formality na formálne fungovanie združenia.

Už pred založením združenia začalo plánovanie a príprava prvého spoločného projektu 4 mikroregiónov pre rozvoj združenia ako aj aktivít územia Cerovina pod výstižným názvom symbolizujúcim iniciatívu zakladateľov t.j. „Začnime od seba Cerovina“ – vypracovaním integrovanej stratégie rozvoja územia. Projekt bol vypracovaný na základe výzvy MP SR na

prijímanie žiadostí o NFP z Programu rozvoj vidieka SR 2007-2013 s cieľom podporovať vypracovanie integrovaných stratégií pre rozvoj vidieckych území.

Mapa 28 obcí zainteresovaných do širšej medziobecnej spolupráce.

Miestna akčná skupina CEROVINA

Rozloha územia je 343,00 km² s celkovým počtom 15 593 obyvateľov. Prirodzeným centrom územia a zároveň najväčšou obcou je Jesenské (2 266 obyvateľov). Naopak, najmenším počtom obyvateľov disponuje obec Gemerček (106 obyvateľov). Z pohľadu štruktúry sídiel v území prevažujú malé obce s počtom 100 až 500 obyvateľov, ktoré tvoria viac ako 53% zo všetkých obcí. Hustota osídlenia celého územia je 45 obyvateľov na km².

Dotknuté spoločné územie vyššie uvedených 28 obcí je kompaktné, vyznačuje sa spoločnými historickými väzbami, podobnými tradíciami, ako aj značnými sociálno-ekonomickými problémami. Charakteristickou črtou územia je vysoká miera nezamestnanosti (patrí medzi najvyššie v rámci SR), nízka koncentrácia tvorby nových pracovných miest, početné zastúpenie rómskeho etnika a značné množstvo rodín na hranici sociálnej odkázanosti (v niektorých obciach je životná úroveň obyvateľov na hranici chudoby).

V rámci Banskobystrického samosprávneho kraja v súlade s rozvojom celoslovenského sídelného systému spadá do navrhovanej južnej rozvojovej osi spájajúcej ťažiská celoštátneho a nadregionálneho významu Bratislava, Lučenec, Rožňava, Košice.

Vďaka vhodným prírodným podmienkam v celej časti územia prevažovala poľnohospodárska výroba, kým horská časť na severe okresu patrila do banskoželeziarskej oblasti Slovenského Rudohoria. Gemer patril v 19. storočí medzi hospodársky najvyspelejšie územia Uhorska.

Výhodou z hľadiska polohy a lokalizácie je rozloženie územia MAS Cerovina medzi mestom Rimavská Sobota a štátnou hranicou s Maďarskou republikou. Územie je prepojené s okresným mestom Rimavská Sobota cestou II/531 a s mestom Fiľakovo štátnou cestou II/571 Fiľakovo – Jesenské – Rimavská Seč a Tisovec.

Medzi nevýhody, ktoré do značnej miery determinujú rozvoj územia, patrí nedostatočné nadregionálne prepojenie v dopravnej infraštruktúre. Lokalizácia územia mimo významných dopravných trás medzinárodnej a národnej dopravy sa v praxi prejavuje výraznou „izoláciou územia“ z hľadiska dostupnosti prílivu investícií a príchodu investorov, čo má za následok nepriaznivý dopad na ekonomickú silu územia, a tým i sociálny štandard a kvalitu života miestnych obyvateľov.

Dobrá spolupráca obcí v rámci spoločného školského a stavebného úradu a vyprofilovaná činnosť mikroregiónov Rimava, Palócska vrchovina, Údolie Gortvy a Medveš bola v roku 2007 základom na naštartovanie vzájomných pracovných stretnutí a diskusií zameraných na riešenie spoločných problémov územia. Združenie Miestna akčná skupina Cerovina (MAS) má 44 členov, z toho 28 členov prezentuje verejný sektor (samospráva); súkromný sektor je zastúpený 10 podnikateľskými subjektmi (právnickými i fyzickými osobami) podnikajúcimi v

oblasti poľnohospodárstva, potravinárskeho sektora, stavebníctva a pod. Zastúpenie občianskeho sektora je deklarované členstvom 6 rôznych spoločenských organizácií z celého územia „Ceroviny“. Rešpektovanie sociálnych atribútov je dané členstvom 3 aktívnych občianskych združení, ktorých aktivity smerujú k realizácii projektov zameraných na sociálne odkázané a marginalizované rómske skupiny obyvateľov.

VÍZIA:

Územie Miestnej akčnej skupiny Cerovina je moderným vidieckym regiónom, kde je prvoradá bezpečnosť a vytvorené zázemie pre vyšší životný štandard domácich obyvateľov. Hlavným atribútom rozvíjajúcej sa ekonomiky sú investície zamerané na vytváranie pracovných príležitostí a budovanie konkurencieschopnej výroby. Územie disponuje rýchlou dostupnosťou informácií, možnosťami kvalitného vzdelávania a efektívnym využívaním ľudského potenciálu. Marginalizované skupiny obyvateľov sú kontinuálnou a integrovanou súčasťou „života regiónu“. Špecifický prírodný ráz krajiny a bohaté historické a kultúrne tradície ponúkajú všetkým obyvateľom i návštevníkom atraktívne možnosti trávenia voľného času.

STRATEGICKÝ CIEĽ

ZVÝŠIŤ SOCIÁLNY ŠTANDARD ŽIVOTA OBYVATEĽOV MAS CEROVINA A ATRAKTIVITU ÚZEMIA PROSTREDNÍCTVOM VZÁJOMNEJ KOOPERÁCIE A SPOLUPRÁCE DO ROKU 2015.

STRATEGICKÁ PRIORITA 1 - Kooperácia, spolupráca a dostupnosť informácií

STRATEGICKÁ PRIORITA 2 - Verejná infraštruktúra

STRATEGICKÁ PRIORITA 3 - Vzdelávanie a integrácia marginalizovaných skupín obyvateľstva

STRATEGICKÁ PRIORITA 4 - Rozvoj podnikateľských investícií v regióne

Realizácia medziobecnej spolupráce prináša konkrétne prínosy. Procesovo boli zabezpečované rôzne aktivity podľa nasledovných zámerov od r. 2007:

- Predstavenie možností výhod a možností spolupráce z hľadiska zastavenia sociálneho a ekonomického úpadku mikroregiónov (Jesenské a okolie, 28 obcí – územie Cerovina).

- Predstavenie formálnych (právných) aspektov spolupráce mikroregiónov (min. 4 mikroregiónov v území).
- Identifikácia očakávaní, priorít starostov/obcí a možností spolupráce s perspektívou zaangažovania kolegov aj z ďalších hraničiacich mikroregiónov s cieľom vytvoriť kompaktné územie na spoluprácu s orientáciou na programovacie obdobie 2007-2013.
- Skvalitnenie celkového riadenia procesov v území v záujme efektívnej spolupráce a získania zdrojov na rozvoj a riadenie samospráv - aj za pomoci spoločného úradu v Jesenskom.
- Dohodnutie priorít spolupráce a možných stratégií.
- Vytvorenie krátkodobého akčného plánu do decembra 2007.

Starostovia sa zhodli na nasledovných prioritách:

- Spoločná koordinácia rozvojových aktivít.
- Posilnenie spoločného úradu v Jesenskom v záujme skvalitnenia súčinnosti a spolupráce úradov a obecných zastupiteľstiev.
- Spojenie spolupráce mikroregiónov na zmluvnom základe.
- Vytváranie a realizácia projektov pre ochranu životného prostredia s orientáciou na región (tj. 4 mikroregióny):
 - organizácia nakladania s organickým odpadom a TKO
 - podpora budovania infraštruktúry na ochranu ŽP
- Riešenie nezamestnanosti.
- Podpora reštrukturalizácie výroby – podpora podnikateľských aktivít v oblasti pôdohospodárstva, rozvoja vidieka a priemyselných aktivít (park/zóna) s centrom v obci Jesenské.
- Spoločná koordinácia verejno-prospešných, sociálnych služieb a riešenia problémov marginalizovaných skupín obyvateľov v území.

Vzor akčného plánu zo stretnutia starostov pre rozvoj medziobecnej spolupráce je zachytený v Tab. 8.

Tab. 9 Akčný plán mikroregiónu

P.č.	Záver, úlohy, termíny	Zodpovedný	Poznámka
1	<p>Spolupráca obcí/mikroregiónov môže byť na troch úrovniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoločná výmena skúseností a vzdelávanie • spolupráca reprezentantov združení (operatíva, štatutári) – vystupovanie, fungovanie, rozvoj • identifikovanie a definovanie spoločných rámcov pre budovanie a riešenie verejno-prospešných úloh 	<p>Starostovia Predsedovia mikroregiónov</p> <p>Podľa záujmu každý starosta</p>	
2.	<p>Poskytovanie informácií o záveroch pracovného stretnutia pre zainteresované obce resp. OZ</p> <p>Termín: Október 2007</p>	Starostovia	Informácie odovzdávať pravidelne do jednotlivých obcí
3.	<p>Skvalitnenie činnosti Spoločného obecného úradu v Jesenskom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vypočítať finančné zabezpečenie pre spoločný obecný úrad podľa obcí • napísať požiadavky resp. očakávania na SÚ Jesenské • vytvorenie organizačnej štruktúry, zodpovedností a kompetencií <p>Infocentrum obce Jesenské – sa stane súčasťou spoločného obecného úradu</p> <p>Informovanie o činnosti školského úradu a stavebného úradu – OZ, OcÚ</p>	Starostovia	

	Termín: 30. október 2007		
4.	Príprava návrhu zmluvy o spolupráci pre mikroregióny v území (4 mikroregióny) Termín: október 2007	Starosta obce Jesenské	
5.	Organizácia ďalšieho pracovného stretnutia starostov(zo 4 mikroregiónov): spolupráca mikroregiónov, podpísanie zmlúv, budovanie spoločného úradu, financovanie, projektový manažment a operatíva, začatie rokovaní (interných aj externých), operatívne riadenie a výkon úloh na obecných úradoch pre naplnenie spoločných cieľov a zmlúv Termín: november 2007	Organizátor Obec Jesenské	
6.	Organizácia workshopov Témy: <ul style="list-style-type: none"> • cezhraničné partnerstvo samospráv pre rozvoj vidieka • stratégie riešenia Rómskej problematiky • ochrana ŽP Termín: november a december 2007	Starosta obce Jesenské	
7.	Zvýšenie informovanosti v obciach a medzi obcami navzájom: <ul style="list-style-type: none"> • obecné zastupiteľstvá • školy • podľa potreby ďalšie zainteresované subjekty 	Starostovia a Pracovníci OcÚ	

	<ul style="list-style-type: none"> • možnosti pre organizáciu študijných ciest <p>Termín: november a december 2007</p>		
8.	<p>Identifikácia interných a externých odborníkov v záujme rozvoja spolupráce obcí v nasledovných oblastiach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tvorba MAS pre Leader • informatizácia verejnej správy • cestovný ruch s možnosťou orientácie na Kurinec, Cerová vrchovina • kompostáreň a separácia odpadov <p>Termín: Priebežne</p>	Starostovia	

Dôležitým nástrojom na zvyšovanie príjmov a aktivít v súlade s hore uvedeným akčným plánom je projektový manažment tak na miestnej úrovni v jednotlivých obciach ako aj na regionálnej úrovni aby sa zabezpečil marketing územia a zvyšovala kvalita služieb pre obyvateľov. Bez cudzích nenávratných finančných zdrojov obce len vo veľmi obmedzenej miere vedia zabezpečiť aktivity v súlade s prioritami medziobecnej spolupráce.

1.7.2 Vytvorenie verejno-súkromného partnerstva MAS Cerovina

Ako sme už naznačili združenie MAS Cerovina je aj príkladom partnerstva verejného a súkromného sektora (PPP). V najvyššom orgáne – Valnom zhromaždení je verejný sektor zastúpený 64% podielom a súkromný sektor (vrátane občianskeho) predstavuje 36%. Interne v rámci súkromného sektora tvoria zástupcovia podnikateľských subjektov 62,5% a 37,5% sú zastúpené organizácie občianskeho a neziskového sektora. Členská základňa je rozložená v celom území rovnomerne, nie je koncentrovaná iba do niektorých lokalít.

Proces budovania verejno-súkromného partnerstva - Miestnej akčnej skupiny Cerovina bol postavený na princípe Leader – iniciatívy, ktorá kladie veľký dôraz na stimulovanie lokálneho vývoja smerom zdola – nahor, pričom rozlišuje intervencie podľa lokálnych potrieb. Cieľom

jej pôsobenia je zlepšenie potenciálu rozvoja vidieckych oblastí vytváraním miestnych iniciatív, podporovaním získania know-how na lokálny rozvoj a šírením tohto know-how v ostatných vidieckych oblastiach.

Základom prístupu Leader je multisektorová tvorba, preto bola tejto problematike venovaná náležitá pozornosť. Prvoradou líniou v rámci procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva bolo identifikovanie potencionálnych kľúčových účastníkov, oslovením formalizovaných partnerov a neformálnych lídrov, ktorí disponujú autoritou rozhodovať o tom, čo sa v území stane (spolupráca na tvorbe koncepcií rozvoja územia). S cieľom vyprofilovať adekvátne teritoriálne zastúpenie všetkých sektorov boli zorganizované osobné stretnutia so štatutármi podnikateľských subjektov a neziskových organizácií. Bola uskutočnená mobilizácia miestnych aktérov v štyroch etablovaných mikroregiónoch, pričom bola reálne cieleňá schopnosť nájsť a diskutovať na tému spoločných problémov, schopnosť spolupracovať pri plánovaní, hodnotení, výbere a riadení aktivít vhodných pre rozvoj územia.

Budovanie partnerstva je živý proces, ktorý pokračoval naďalej i počas implementácie projektu „Začnime od seba CEROVINA“ – Vypracovanie integrovanej stratégie rozvoja územia. V rámci projektu bolo uskutočnených šesť samostatných vzdelávacích aktivít – (tréningy, školenia a semináre), a taktiež dve pracovné stretnutia zamerané na prerokovanie strategického, finančného a implementačného rámca ISRÚ.

Počas realizácie projektu sa uskutočnili taktiež verejné stretnutia s priamym zapojením obyvateľov v jednotlivých obciach na tému hodnotenia kľúčových indikátorov kvality života

Mobilizácia a animácia miestneho obyvateľstva prebiehala prostredníctvom techník mapovania zručností obyvateľstva, činností a zámerov podnikateľského sektora a spoločenských organizácií v území. Dôležitý bol osobný kontakt, vysvetlenie dôležitosti riešenia problémov a v záverečnej fáze premietnutie potrieb územia do rozvojových priorít:

- Uplatnenie špecifických nástrojov určených na prácu s miestnym obyvateľstvom;
- Venn diagram zúčastnených strán;
- Matrica partnerstiev a konfliktov najdôležitejších partnerov pre rozvoj;
- Diskusia nad zoznamom indikátorov kvality života;
- Zostavenie vízie želaného stavu berúc do úvahy všetky indikátory zaznamenané počas diskusie;
- Mapovanie územia v spolupráci s miestnym obyvateľstvom, zároveň vyhľadávanie miestnych aktivistov – spolupracovníkov;

- Jednoduchá SWOT analýza;
- Komunikačná analýza.

Jedným z cieľov projektu bolo budovanie kapacít verejno-súkromného partnerstva – Miestnej akčnej skupiny Cerovina, ktorá od roku 2010 môže čerpať v prípade pridelenia štatútu MAS finančné zdroje na svoj program - Integrovanú stratégiu rozvoja územia z Programu rozvoj vidieka SR 2007 – 2013 z Osi 4 LEADER na uvedené opatrenia:

4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia – realizácia stratégií miestneho rozvoja s cieľom dosiahnuť ciele Osi 3 PRV 2007 – 2013;

4.2 Vykonávanie projektov spolupráce, ktorých súčasťou sú ciele Nariadenia pre rozvoj vidieka, a to projekty spolupráce medzi územiaми alebo nadnárodné projekty spolupráce;

4.3 Chod miestnej akčnej skupiny.

Tento zámer sa v našom regióne nepodaril. Nezískali sme finančné prostriedky na realizáciu Integrovanej stratégie rozvoja územia z Programu Leader. Preto celá činnosť stagnuje. V súčasnosti je potrebné sa pripraviť na programovacie obdobie 2014-2020.

1.7.3 Zhrnutie: Prínosy a problémy medziobecnej spolupráce všeobecne

V súlade so skúsenosťami z Jesenského, ale aj na základe širšieho poznania je možné charakterizovať prínosy a problémy medziobecnej spolupráce nasledovne:

A: Prínosy

- zavedenie nových metód riadenia, strategického plánovania, projektového manažmentu, marketing územia, rozvoj medziobecnej spolupráce a združovanie ľudských, materiálnych a finančných zdrojov v danej lokalite,
- vyššia disciplína, systematické napĺňanie cieľov podľa programu pracovných stretnutí, termínov a cieľov (mikroregiónov, spoločného úradu, alebo v danom prípade združenia MAS Cerovina),
- identifikácia prínosov participácie občanov,
- veľká angažovanosť a osobný príklad niektorých členských obcí, starostov alebo členov projektových tímov (entuziazmus),

- otvorená komunikácia a ústretovosť podeliť sa o skúsenosti + pozitívna „reč“ v boji proti apatii,
- pozitívne spätné väzby a povzbudenie od občanov a zainteresovaných inštitúcií a médií,
- aktivizovanie aj ďalších samospráv a združení k činnosti a súčinnosti,
- systematická práca s médiami pozitívne vplýva na život zainteresovaných obcí, na informovanosť a najmä na tvorbu identity obyvateľstva s vlastnou obcou,
- identifikácia výhod partnerstiev medzi malými obcami a rôznymi sektormi,
- poskytovanie možností občanom aby vyjadrili vlastné predstavy o budúcnosti a najmä aby ich návrhy boli vypočuté a zapracované do cieľov a stratégií, resp. do skvalitnenia služieb obcí a spoločného úradu,
- reprezentácia obcí, projektov a najmä princípov partnerstva a spolupráce podľa Európskych noriem hlavne v rámci regiónu, a v okrese Rimavská Sobota, ale aj na celom území Slovenska,
- spoločné informovanie a vzdelávanie členov – starostov, projektových tímov, miestnych aktivistov a občanov (menšie náklady),
- nové nápady a vypracovanie vlastných projektov pre zlepšovanie situácie v obciach a na zapájanie ďalších občanov v obci, zvýšil sa záujem aktivistov - o verejný život, nové informácie, o podnikateľské možnosti a o občianske aktivity v obci,
- využitie nenávratných finančných príspevkov zo ŠF EÚ 2007-2013 a iných dotácií,

V konkrétnych podmienkach Jesenského bola vypracovaná historicky prvá Integrovaná stratégia územia MAS Cerovina pre 28 obcí, ktorá môže byť podkladom aj pre rozvoj služieb pre spoločný obecný úrad so sídlom Jesenské.

B: Negatívne vplyvy a ponaučenia v rámci medziobecnej spolupráce

- každá nová aktivita prináša odpor a znevažovanie z rôznych strán, treba ich „len“ prekonať a pokračovať, ísť pevne za spoločne stanovenými cieľmi,
- nemôžeme očakávať, že každá obec v rámci spolupráce bude iniciatívna a rovnomerne bude participovať na úlohách a aktivitách v prospech obce alebo regiónu,

- pozor na konzervatizmus niektorých členov, ak sa v tíme objaví, nové metódy a nápady môžu byť ohrozené, niekedy je potrebné hľadať aj skryté politické „brzdy“. Je potrebné sa ujednotiť na cieľoch,
- nie je isté, že práca na osobnom rozvoji je „motivačný faktor“ pre každého,
- nepochopenie princípov a prínosov spolupráce a skreslené informácie prekonávať systematickým informovaním a konkrétnymi činnosťami v prospech obcí a celého zoskupenia samospráv,
- ťažká sociálno-ekonomická situácia územia a združených samospráv a nízka životná úroveň obyvateľstva zapríčiňuje apatiu a nedôveru voči zmenám a novým metódam riadenia zmien – v ťažko skúšaných regiónoch sa treba pripraviť na tento jav,
- podobne ako u niektorých starostov zainteresovaných obcí vyskytovali sa rôzne komunikačné bariéry (predsudky apod.) a najmä nízka angažovanosť pri zaktivizovaní ľudských zdrojov obcí - dôležité je, aby sme tieto javy identifikovali a stratégie flexibilne prispôbovali,
- koordinácia bežných povinností v obciach a aktivít medziobecnej spolupráce resp. projektov je vždy náročná – zapríčiňuje niekoľkonásobné upresňovanie termínov konania a presúvania termínov konania stretnutí (môže vznikáť posun v časovom pláne),
- veľmi malá účasť občanov na verejných stretnutiach, v niektorých obciach aj poslancov – skúmať konkrétne príčiny (napr. nezáujem o verejný život, spoluprácu obcí a pod.),
- nedostatok kvalifikovaných ľudí pre prácu s verejnosťou v obciach, v oblasti projektového manažmentu a s tým súvisí aj nedostatok finančných zdrojov na zaplatenie kvalifikovaných ľudí pre rozvoj aktivít medziobecnej spolupráce, alebo iných rozvojových projektov v prospech obcí a regiónu,
- apatia, nezamestnanosť, sociálne problémy, nedôvera, nútia ľudí k tomu aby si nevšimli oznamy, letáky a podobné informačné materiály ako zdroje pre vlastnú informovanosť – je preto potrebné neustále skúmať potreby ľudí a ich reakcie,
- nedostatok organizátorov, aktivistov - miestnych leadrov v zainteresovaných obciach,
- neexistuje systematická príprava budúcej generácie na koordináciu verejného života v obciach a v rámci medziobecnej spolupráce,

- všeobecná nedôvera a apatia občanov, v niektorých prípadoch je možné identifikovať nedôverčivosť, závisť, rivalitu,
- nevyužíva alebo neefektívne sa využíva sociálny kapitál v obciach,
- nedostatok informácií, vedomostí a zručností v oblasti fungovania a riadenia trhového hospodárstva a procesov v obciach v danej lokalite,
- niektorí predstavitelia obcí ako aj občania vidia bariéry aj v spolupráci so susednými obcami – staré krivdy sú veľmi živé aj v súčasnosti (napr. vplyv zlých skúseností z fungovania bývalých strediskových obcí, konkurencia pri získavaní zdrojov),
- staré myslenie a zaužívané praktiky a názory sú brzdou pre zmenu a rozvoj - potrebujeme aj trpezlivosť, ktorá zmeny prináša len po dlhých rokoch,

Popri vyššie spomínaných otázkach je potrebné tiež pripomenúť nutnosť vychádzať z toho ako sme pripravení, kompetenčne a „kondične“, budovať zároveň aj pre vznik a skutočne fungujúce spoločné obecné úrady tak dôležité medziľudské vzťahy. Komunikovať, analyzovať očakávania rôznych cieľových skupín a partnerov a zároveň prispôbovať všetky aktivity tak, aby sme uspokojili potreby zákazníkov/občanov ako aj partnerov a získali ich dôveru pre ďalšiu spoluprácu a pre zvyšovanie kvality poskytovaných služieb v rámci medziobecnej spolupráce.

Literatúra

1. Balážová, E. a Dienerová, H.: Financovanie prenesených kompetencií zo štátnej správy na miestnu samosprávu, Územná samospráva, 2/2012
2. Celkový prehľad spoločných obecných úradov (úplná verzia) so stavom k 15. 12. 2011, www.....
3. Európska charta miestnej samosprávy, www.....
4. Koncepcia decentralizácie a modernizácie verejnej správy SR
http://www.mesa10.sk/subory/archiv/980982000_kopecnia_decentralizacie_2001.pdf
5. Múčková, M: Medziobecná spolupráca formou spoločných obecných úradov - formovanie agendy verejnej politiky, Bratislava: UK, diplomová práca 2012
6. Nižňanský, V. a Pilát, J.: Princípy delenia kompetencií a možnosti ich presunu na územnú samosprávu, Mesa 10 04/2009 Analýzy, agumenty, názory
7. Nižňanský, V.: Príprava, realizácia a bilancia decentralizácie Slovenska po 6 rokoch z pohľadu autorov, občanov a medzinárodných inštitúcií, Mesa 10, 2009
8. Ústava Slovenskej republiky (zákon č. 460/1992 Zb.)

Comment [J2]: Celé opravené, nutné ešte doplniť

9. Zákon o hlavnom meste Bratislava a Košiciach (zákon č.)
10. Zákon 369/1990 Z. z. zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení a zákon č. 453/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
11. Zákon 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej na obce a vyššie územné celky
12. Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
13. Vlastné analytické materiály obcí a SOÚ Jesenské, Moldava nad Bodvou a Turčianske Teplice